

ועוד על פסנתרן אחד עלי לדבר הפי
עם: על יוסף גרינטל, שינגן ביום ג', בקונ-
צרט השבועי של תזמורת שרות השידור,
את הקונצרט לפסנתר ותזמורת סימפונית
כפרי עטו. בקונצרט זה יופיע מר גרינטל
בתפקיד כפול: גם כפסנתרן גם כקומפוזי-
טור. מוסיקאי זה שעלה ארצה לפני 11
12 שנים, עשה זמן מה בקיבוץ וזה שנים
אחדות הוא נמצא בירושלים, מופיע מזמן
לזמן בקונצרטים ומטפל בהוראה בכתלי
הקונסרבטוריון הא"י בירושלים. הוא חנוך
בית מדרשו של הפסנתרן ליאוויד קרויצר,
יהודי רוסי, מוסיקאי ואמן בעל דמה, שע-
שרות בשנים שימש פרופסור לנגינה בפ-
סנתר בבית הספר הגבוה למוסיקה בברלין,
עם עלייתו של היטלר לשלטון הגר ליאפאן
ושם נשאר בפרוץ המלחמה. את תורת
הקומפוזיציה למד אצל הקומפוזיטור טי-
סן. הפסנתרן גרינטל זכה כבר לא פעם
להערכה. זהו מוסיקאי ופסנתרן תרבותי,
רציני ובעל יכולת ניכרת. גרינטל המוסי-
קאי מצטיין בידועותיו התיאורטיות (הוא,
אגב, גם מחבר ספר עברי לתיאוריה מוסי-
קלית), והקומפוזיטור גרינטל הוא בעל
שליטה ניכרת בתורת החיבור המוסיקלי,
לפי סגנונו הוא בן האסכולה מיסודו של
פאול הינדמיט. הקונצרט הנ"ל לפסנתר
ותזמורת סימפונית כולל ארבעה חלקים
ולעומת יצירותיו הקודמות של גרינטל,
שנוגנו כאן במשך השנים, הוא מצטיין
בליריות בולטת בלאנטו, בנושאים עדינים
ובארכיטקטורה הנבונה של כל היצירה.

MUSICAL DIARY

The P.B.S. Orchestra in the "Music Calling" programme on Tuesday gave a first performance of Joseph Gruenthal's piano concerto, with the composer as soloist. Gruenthal writes what is known as "modern" music and which is generally shunned by the average listener and consequently by many interpreters all over the world. It is an old and by no means pleasant story but to put the blame entirely on the indolence of the public would be unfair. The reasons for the constant cold shouldering of modern music are many, but the main cause lies in the structural and harmonic complexity of the contemporary compositions, understandable only after frequent hearings. The audible sigh of relief in the hall when, after Gruenthal's concerto, the orchestra sounded the first bars of Mendelssohn's "Italian" symphony was sign of the preference for the easy and the familiar. There is, unfortunately, hardly a solution of the problem, unless the prospective audience agrees to undergo a thorough preparation in advance of the real performance be it in the form of lectures or attendance at public rehearsals or other methods to the same effect. This, in other words, means work before a possible pleasure, and therefore a goal difficult to attain.

Gruenthal's concerto belongs first heard by the average member of the audience, to the more intelligible kind of modern music. The composer still considers the piano too much as a percussion instrument, but less so than in his earlier works, which were written in the spirit of the sulphurous twenties, when it was considered "unorthodox" and had manners to show any emotion. There are genuine elegiac passages and in general a hesitant tendency, away from austerity. The quick movements are

propulsive and eloquent and the score, it goes without saying, is of excellent designs and craftsmanship.

Appreciation is due to Mr. Schlesinger for a fine performance of Mendelssohn's "Italian" symphony.

"Music Calling" recently sponsored a recital by Mrs. Koerber-Levontin, but the reviewer was unable to attend.

The "Music of the Allies" broadcast on Wednesday contained Polish and French piano music, cleanly and subtly delivered by Hanna Kanel.

On Thursday afternoon the P.B.S. Strings played "Forgotten Masterpieces," a very charming suite by Bridgewater, based on pieces by pre-classical composers, which have sunk into virtual oblivion.

R. da C.

22/4/45 "הארץ"

על הקונצרטים הסימפוניים בראיון האי

במדור זה היה הדיבור לפני זמן מה על הקונצרט לפסנתר ותזמורת סימפונית ליוסף גרינטל. קונצרט זה בוצע ביום ג' לפני שבועיים ובצורתו התזמורתי אישר את הרושם, שנחשב עם שמיעתו לפי פסנתר בלבד, באי חיים או מהבחינה המוסיקלית חיים מבודדים. חרים אנו קשר אמיץ עם מרכזי העולם הגדול, כמו לונדון או ניו יורק או מוסקבה. חובבי המוסיקה בארץ עוקבים אחרי כתביהעת המוסיקלית האנגלית, האמריקאית והרוסית, אבל את הציירות החדשות שנוצרו בשש השנים האחרונות אין אנו מכירים כאן כמעט לגמרי, חוץ ביצירות כגון הסימפוניה מספר 7 לשוטר סקוביץ ועוד דברים מעטים. חוסר הקשר הזה בין מוסיקאינו ובין מוסיקאי העולם משפיע לרעה על יוצרנו, היושבים כאילו מחוץ למחנה ללא מגע עם אחיהם לצליל, בלי לנשום את אוירת החיים המוסיקלית בעולם הגדול, בלי להכיר את השאיפות, הכוונות, הרעיונות החדשים וכו'. קומ' פויטור א"י יוצר בבידוד, אפילו במסגרת שלנו בודד הוא וכל אחד הולך בדרך משלו ללא קשר עם האחרים, ללא מגע קרוב בין אחד למשנהו — דבר שבמשך תקופה מסוימת יוצר אסכולה. גרינטל הוא אחד הבודדים הללו, היוצר בחזרי חדרים. הוא בן האסכולה המוסיקלית, שקמה באירופה אחרי מלחמת העולם הקודמת, האסכולה שהתנגדה לכל רחשנות מיותרת ושאפה להביע את קצב התקופה הסוערת בהרמוניות נועזות, ביותור על "שירתיות" בנושא, בהתגברות על כל מה שהיה מקורב לד' האמות של רגש ורטט נפשי. אין אנו מכירים, כאמור, הרבה ממה שיוצאי האסכולה הזאת יצרו בשנים האחרונות, בשנות הרת עולם אלה. אבל מה שהגיע אלינו העיד על שינוי ערכין רציני. על חזרה דוקא לאותם הגורמים שאסכולה זו לעגה להם — כי הם "סנטימנטליים". פה ושם מופיעה ביצירות החדשות נעימה לבבית שאינה מתפתחת, משום שיוצרה כאילו מתביש להביע את רגשותיו בפומבי. יש שינוי כזה גם בקונצרט הג'ל ליוסף גרינ'טל, אף שהנושאים המוסיקליים עדיין הם קצרי נשימה. לזכותו של המוסיקאי הזה יש לומר, כי הוא מגלה ביצירותיו יכולת ניכרת בשליטה בטכניקה של הקומפוזיציה וזגם מעט נאה בתזמור.

MUSICAL DIARY

JOSEPH Gruenthal's Piano Concerto (1945), with the composer as soloist, was the main work in Kol Israel's weekly concert last Wednesday, conducted by Hanan Schlesinger.

Mr. Gruenthal is the most daring of our composers. He is rhythmic and his bold harmonies sometimes relate to Stravinsky and at others have the characteristic Schoenberg influence. He always has something to say in an engaging manner; he is a craftsman and a master of form. In particular, his solos for strings are always striking.

Listening to Gruenthal's compositions invariably conjures up in my mind the beauty of ice-ferns. He has a restrained melancholy and his work leaves the impression of a personality.

The broadcast began, appropriately enough for the opening of the Maccabiah that day, with the overture to Handel's "Judas Maccabeus." It concluded with a reliable performance of Haydn's "Drum-Roll" Symphony.

better equipped than for the Germans.

Navit's printed programmes always suffer from an abundance of inexcusable misprints or mistakes. This time we had Shopin twice and Moments musical apart from numerous literal errors. And why must they always quote dated reviews about well-known local artists?

Unfortunately this recital coincided with what seemed an interesting broadcast by the pianist Tania Gould. Her programme included Hindemith, Prokofieff, Khatchaturian and Samuel Gould.

New Pianist

Mlle. Sonia Valine, a new immigrant from Belgium, made a good impression in her broadcast last Monday of piano music by the 18th century Flemish composer, Fesch, and by Bach and Kabbalevsky. The last's First Sonata, unmistakably influenced by Ravel, was especially well treated by Mlle. Valine's gentle touch.

FRANGO

"FORUM" 23/4/45

Joseph Gruenthal appeared both as composer and pianist in Tuesday's (10.4.) concert of the P.B.S. Orchestra under Hanan Schlesinger's direction. Beginning with Mozart's "Don Giovanni" — Overture of great and inexpressible beauty (and well played too) we heard the soloist's Concerto for Piano and Orchestra of which this was the first performance. At heart Mr. Gruenthal is a scholar and the cast of his mind seems cerebral rather than emotional. Without a very strong inventive impulse to invention he has written a work that is none the less attractive and pleasing in its epigrammatic quality. The scherzo was the part of the concerto in which he best treated the piano as an instrument while in the other parts it figured rather as an "obligato". I least liked the slow movement which sounded as if composed from bar to bar and smelt of the factory. The work as a whole is neither bold nor strong but it is an experiment that will attract by its conscientious and honest effort. It was given an excellent performance and the soloist rendered his part with brilliance. The concert ended with the gentle flow of Mendelssohn's "Italian" symphony, enchanting music which was given a warm and lively rendering by the conductor and the orchestra.

"Forgotten Masterpieces" arranged by Leslie Bridgewater and played by the P.B.S. String Ensemble on Thursday (12.4.) was an example of what can be done with music artistically arranged and properly rendered.

MUSICAL DIARY

THE studio concerts of the Mozarteum, Tel Aviv, are noteworthy for their "style" programmes and because they bring to light forgotten music. We were grateful on Saturday to the pianist Mrs. Kraft and the oboists, Dr. Beier and Dr. Seidner, for making us acquainted with a charmingly bucolic Pastoral by G.J. Werner, who was Haydn's predecessor as director of Prince Esterhazy's music. Mrs. Goldschmidt's mild, dark voice was a lovely contrast to the more stringent, bright sounds of the wind instrument in Bach's songs for contralto and oboe obligato. Mr. Bodanoff, expressively accompanied by Mr. Lustig, sang arias by Handel effectively in round, warm tones. The concert was a valuable contribution to the en-

richment of our knowledge of music of the first half of the 18th century.

An evening of Hebrew-Russian art was scheduled for 9 o'clock on Saturday but began only at 10, which saddened the mood of some members of the audience, and caused the reviewer to miss the second part. The arranger, Mrs. Levite, showed herself a skilful pianist in the Russian half. Mr. Ehrenkranz gave some successful character recitations, Mrs. Petschaft revealed a soprano with talented technique. Mr. Rappaport showed himself a cellist with the ability to produce handsome cantilenas. The third movement from a trio by Aren-

cluded. But there was not enough brilliance in the performance of Bach's third Brandenburg concerto nor did the reading of Beethoven's 4th piano concerto remind one of the greatness of its creator. The Concerto "grosso" can only be described as a concerto "piccolo." The work by Beethoven was belittled by Mr. Pollak's transfer of an elegant and very fluent harpsichord technique to a concert grand piano and its strong emotional values were not brought out. The evening was saved by a good performance under Mr. Selberg's baton, of Tchaikowsky's sprightly Serenade for Strings. P.R.

Piano Trio

The two main requisites of chamber music playing: sufficient rehearsing and teamwork, were revealed by the trio of Mmes Eitingon-Reichert, Glueckson-Herz and Thelma Yellin (heard at "Music Calling" on Sunday), which with the individual dexterity and understanding of each of the three musicians, resulted in a most satisfying whole. If the trio should be daring enough to announce a series of concerts, (perhaps on a subscription basis) Jerusalem, the Cinderella of chamber music, might respond fairly well.

Another trio, composed of the P.B.S. members Sachs, Parnes and Hofmekler, on Monday afternoon revealed anew its extraordinary skill in presenting quite creditable readings without much premeditation.

Lily Pons in Paris

Lily Pons, the famous French singer, whom Palestinians still deplore not having heard when she passed through the country last year, has returned from the United States to Paris to sing for the entertainment of the soldiers of the Allied Armies "until the war is over." Lily Pons is one of the few French women decorated with the Legion d'Honneur. Her car has no number but the American authorities allow her to have a plate with the inscription "Lily Pons - New York." R. da C.

JOSEPH GRUENTHAL
whose piano concerto was first performed last week

sky (played by Mr. Brandmann, Mr. Rappaport and Mrs. Levite) could not, even with the best will, be declared a representative example of Russian music.

P.O. Experiment

The P.O. on Sunday, presented an experiment which, it is hoped, will remain an experiment. As the greater part of the orchestra had gone to Egypt, deputy players were in-

JOSEPH GRÜNTAL

Im Rahmen der Orchesterkonzerte im Radio Jerusalem führte Joseph Grüntal, der bekannte Pianist, seine neuste eigene Komposition vor — ein viersätziges Klavierkonzert. Es ist ein Werk von durchaus eigenem Gesicht, in der Anlage sowohl als in der Gestaltung, und die geglückte Kontrastierung der Themen und Satzteile halten im Hörer ein dauerndes Interesse wach, selbst wo es dem musikal. Gedanken bisweilen an scharfer Kontour mangelt. Grüntal war sich selber ein hervorragender Interpret, und H. Schlesinger dirigierte mit viel Verständnis.

pgz.

פינת הראדיו

העונה החדשה ובעיותיה

העונה התשיעית של תחנת הראדיו הא"י החלה. לאחר הפסקת-קוץ קצרה חזרו מנגני התזמורת של שרות האולפן לעמודיהם וביום ג' ב-12 לח. ז. שודר כבר הקונצרט הסמפוני הראשון בעונה זו, שהיה מוקדש לזיכרונותיו של בראהמס. דבר מוזר הוא: הרכבה של תזמורת הראדיו הוא צנוע למדי. ביום בתיקונים מגיעה התזמורת בסך-הכל כדי 20 מנגנים. בשביל הקונצרטים הסמפוניים השבועיים ביום ג' מגדיר ליום את הרכבה פו שנים, זהו בערך הרכבה של תזמורת בעיר פרובינציאלית באירופה. אבל לא רק התרכב עצמו, שהוא, כאמור, צנוע למדי — מכריע. מכריעה היכולת של המנגנים, הנסיון שלהם, הבטחון הטוסיקאלי, הרמה בג'ינה ה"אנסאמבלית" המשותפת. וכאן עליו להגיד כי אם 7 או לכל היותר 8 כנרים ראשונים אינם מספיקים לנגינת סימפוזיה מונומנטאלית כגון הסימפוזיה הנ"ל של בראהמס — על אחת כמה וכמה 7-8 כנרים ראשונים, שלכל היותר רק מחציתם עומדים על הגובה. ותוא הדן לגבי שאר הכנרים, מנגני הוויאלה וכו'. בדרך כלל כוללת תזמורת הראדיו קונטרבאס אחד ופעם בשבוע מכפילים את מספר הקונטרבאסים המגיע אז לשנים, בעוד שיש צורך לכל הפחות בשלושה או בארבעה. אם יש חבר מיתרי לקוי כזה יש, או-פוא, לנהוג בזהר צניעות ולהתרחק מוציאות סימפוניות, הדרשות לביצוע עז הרבה מיתרים אחר, אמנם בתזמורת מצויים שני קונצרטמייסטרס של הכינורות והצ'אלות (סשה פרנס ודניאל

נום הם כנרים וצ'ליסטים בינוניים שבעבודת יום-יומית במשך השנים, תחת שרביטם של מנצחים גדולים, וצרו את החמיבה האחידה של התזמורת. מר קארל סלומון הוא מוסיקאי בעל ידיעות גרובות, ממש אנציקלופדיות, הוא שולט במידה גוברת באמנות התזמור והעיובור, אבל הסגולות הנ"ל של מנצח-מחנך, של מנצח-אמן, המסוגל להפוך חבר מנגנים לתזמורת אחידה — אינו הצד החזק שלו. ומפני זה חוזרת ונשנית שנה-שנה אותה תמונה: מנגנים סימפוניות בהרכב בלתי מספיק, בלי הכנה מספיקה. תכוונות מרחיקות לכת מאד. אבל ההגשמה לא תמיד אידיאלית. ומעצמה מתעוררת השאלה: למה האמביציות הבלתי מוצדקות הללו? אחת משתים: או שובניס שנויים רציניים, וגדילו את התזמורת, ירחיבו את חבר המנגנים, בעיקר במחלקת המיתרים, וזמינו מנצח בעל יכולת ונס-יון, שידריך את התזמורת יום-יום, או אז אולי באמת נזכה בא"י לתזמורת שניה הראויה לשמה, או — אם הדבר אינו אפשרי — מוטב לנהוג בצניעותא ולהשמיע דברים שהם בגדר יכולתה וכוחותיה של התזמורת. יתכן שביצוע הסימפוזיה מספר 4 ביום ג' ב-12 לח. ז. היה הפעם מוצלח יותר. אין זה משנה את המצב. יש להדגיש את הופעתו של הפסנתרן מר יוסף גרינטל, שהשמיע את הקונצרט מספר 1 לפסנתר ותזמורת והוכיח — מה שאי-נו בגדר הפתעה בשבילנו — כי הוא פסנתרן בעל יכולת, אמן תרבותי, מוסיקאי רציני.

הפסנתרן המחבר יוסף גרינטל

שוב השחילה התזמורת הא"י במחזרות הקונצטים המיוחדים "יצירה של מחבר מקומי. ושוב תושב ירושלים הוא: מר יוסף גרינטל, פסנתרן, מחבר ומורה. התזמורת ביצעה את הקונצרט שלו לפסנתר בהשתתפות המחבר עצמו ובניצוח המומחה למוסיקה חדישה מר זינגר. "יצירה זו היוותה את מרכז ההתענינות בצד הפתיחה "רואי בלאס" למנ" דלטון והסימפוניה לדבור'אק "מן העולם החדש", שגוגנו באמנות. גם לנו יש "עולם חדש" בארצנו: חזון העצמאות, תחית התרבות, חבלי השחרור, — שינוי ערכין כזה בחיי אומה עולל להפירות את כח היצירה של מחברינו ולתת להם רקע אידיאלי לצלילים לאמנות חדשה. התעוררות לאומית אינה כפי ריעה ליוצר, ואף לא הענימות העממיות שב עזרתן בנו גדולי הקומפוזיטורים סימפוניות למפות. אך יש בתוכנו סוג מחברים, "מתבדר לים" — שעם כל כשרונותיהם אין להם כל זיקה לכל המתרחש במולדתנו. אין הם מתקרבים לערכינו הרוחניים, אין הם מעורים בשפתנו, בספרות ובאמנות שלנו. ומכאן, שמתמרים הם רק להיות אזרחים מכובדים של המוסיקה הבין-לאומית.

סגנונו ותוכן יצירתו של המחבר הצעיר יוסף גרינטל משייכים אף אותו לסוג מחברי ימים זה. אין להכחיש שגרינטל מחונן מכמה בחינות. החוש האסטטי שלו מונע הימנו פטר פוט צלילים. ובארבעת פרקי הקונצרט שלו נשמרת יפה אהירתם המיוחדת ללא סטיה מרעיון מרכזי. גרינטל אינו מתקשט בנצות זרות, ומידה יפה של צניעות מבכבצת ביצירתו כולה. אולם השיתוף ההדדי בין הפסנתר והתזמורת אינו ממש כמות הקולות דלה מדי רוב הפרקים מחמת צמצום מוגזם, הפריצות ההרמוני של היצירה משתבר לרסיסי תצלילי לים תועים. ואת מקום הנעימות תופסים ציי רופי ריטמוס קצרים חולפים כרמוזים. אבל בעיקר יש למתוח בקורת על האוירה של "אכזבת העולם" האופפת את היצירה, שומה על מחבר בעל שארירות להתקרב אל עמו וארצו כפי שעשו גדולי טובי המחברים הער למימם, ואין כזה משום "הלאמת" המוסיקה, כפי שמתבטאים אניג'הדעת. היכן קורטוב של יהדות, של א"י או התנ"ך ביצירתו של מר גרינטל...?

Piano Concert
שמה לא זו הדרך?
2.7.46 יריב אזרחי

12-5067 1946

~ 7 / 1946 ?

הקונצרטו לפסנתר ותזמורת

מאת גרינטל ביצע על ידי הקומפוזיטור עצמו בקונצרט מיוחד. אחד השומרים הביע לפני במלים חריפות את אי-שביעת רצונו מהיצירה, "חסרת המלודיה". על הצעתו, להשתדל לשמוע שנית את הקונצרטו כדי לבדוק את חות דעתו, ענה בסירוב מוחלט. בסירוב זה יש לראות את הסיבה להתנגדותו של הקהל הרחב למוסיקה חדישה. המסר אינו מבין שגם את בראהמס התחיל להבין רק מפני שאיל-צוהו להקשיב ליצירותיו פעמים מספר. לו עד היום במסגרת יצירותיהם של באטהובן בדרכי המסר הלכנו, כי אז היינו נשארים עד היום במסגרת הייתה התזמורת מזמינה וצייקובסקי. רק הקשה גוספת עשויה לקרב יצירה חדשה לאוזן השומע הרגיל.

היה זמן כאשר הייתה התזמורת מזמינה מספר חסידים לחזרות, ובאלה היו מסביר רים את המבנה של היצירה החדשה. עתה חילק התזמורת להזמין לחזרות, אולם הפעם נמצאו ידיים אשר הזמינו מספר מוסיקאים לשמוע מפיו של הפסנתרן הקומפוזיטור מלים אחדות על מבנה הקונצרטו. אין ספק ששעה קלה זו עזרה להבנת היצירה.

הפרק הראשון בולט בריכוזו. אין בו מלודיה. רק מוטיב בגבולות של טאקט אחד משמש חומה לפרק כולו. אבל המר

טיב חודר לאוזן בבהירות רבה, חודרת לריתמוס המענין שלו. התפתחות הפסק מבר-ססת על עליות וירידות של מוטיב יסודי זה. ובטבעיות בה מתפתחים קו העליה הירידה צפונה ההצלחה של הפרק הראשון. — הפרק השני, המסונן בתואר "סקרצו", מהווה כעין "פארפאסואל" מר-כילה. הרוח ההיתולית במרוץ הצלילים מובלסת על יד צירוף כלי התזמורת בחל-קום שונים של הטאקט. ההפסקות בנגינת הכלים המלים מבלטות ביתר שאת את התנועה הבלתי פוסקת בפסנתר. — לסקר-צו יש "טריו". לדעתו, אין השם טריו הולם את הקטע הזה. "טריו" מסבירים פרק עקט ואטי יותר מזה הבא לפניו ולאחריו. אבל הניגוד בין החלקים בסקרצו זה הוא מה גדול שאין לדבר על טריו, כי אם על חלק עצמאי ונצמאיות החלק הזה הוא כה גדולה. שהוא גזול הרבה מההשפעה של הפרק השלישי, האטי.

שני הפרקים הראשונים עשו רושם טוב מאוד. התיאור נאה, השימוש בחומר מוגבל מוסיף ענין. — לא כן שני הפרקים האחרונים. בפרק השלישי, האטי, חסר המומנט הלירי. לדעתי צריכים הקומפוזיטורים המוותרים מתוך הכרה, על המלודיה, להמנע מכתובת פרקים אטיים. באלה אי אפשר בלי מלודיה. וסוויטתו אין זה הכי רחי שבקונצרטו יהיה פרק אטי. אמנם זהו חלק של המוסיקה הקלאסית: אבל פורצי-הגדר אינם נשמעים, כידוע, לחוקים, ושוב יעשו אם יימנעו מכתובת פרק אשר אינו לפי רוחם. הקטע האטי בפרק השני דיו כדי למלא את חובת ההובעה השקטה והשלווה. — בפרק האחרון לא תפסתי את היסוד העממי המורגש בריטמוס. — ואולי יש לשמוע עוד פעם את הפרק הזה. איני משתייך אל אלה המתנגדים לחידוש כשר הוא לעצמו יסורבים להכיר.

המנצח זיגור, הידוע כמפגין החידוש במוסיקה, העביר את הקונצרטו בבטחון ובעריגות רבה. הודות לו הובלטו נאה המקומות המקוריים בתפקיד התזמורת מנשה רבינא

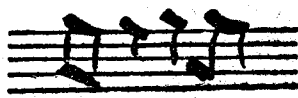
הפסנתרן המהפכני יוסף גרינצל

שבת השתילה התזמורת הא"י במחנה
ה"קונצרטים המיוחדים" יצירה של מחבר
מקומי, ושוב תושב הצלילים, יוסף גרינצל.
גרינצל, פסנתרן, מהפכני ומורה, הקונצרט
ביצע את הקונצרט שלו לפסנתר בהשתתפות
המחבר עצמו ובניצוח המומחה למסורת
חדישה מר יונגר. יצירה זו היתה את מרכז
ההתענינות בצד הפיתוח, "ראי צליל" למר
דלסון והסימפוזיה לדבוריאק, "מן העולם החדש"
שנוגנו באמנות, גם לנו יש, "עולם חדש"
באדצנו: חזון העצמאות, תחית התרבות,
הכלי השחרור. — שינוי ערכך כזה בחיי
אומה עלול להפכות את כח היצירה של
מחבריו ואלת להם רקע אידיאלי לצלילים
לאמנות חדשה. התעוררות לאומית אינה מפריעה
ליוצר, ואף לא הנעימות העממיות שבה
עזרת בנו גדולי הקומפוזיטורים סימפוניות
למפתח. אך יש בתוכנו סוג מחברים, "מתבדלים"
— שעם כל כשרונותיהם אין להם כל זיקה
לכל המתרחש במולדתם. אין הם מודעים
קרבים לערכיו הרוחניים, אין הם מעורים
בשפתנו, בספרות ובאמנות שלנו, וכמובן,
שמתמרים הם רק להיות אזרחים מכובדים
של המוסיקה הבינלאומית.

סגנונו ותוכן יצירתו של המחבר הצעיר
יוסף גרינצל משייכים אף אותו לסוג מחברי
היום זה. אין להכחיש שגרינצל מחונן מכמה
בחינות. החוש האסטטי שלו מונע הימנע פסו
פוט צלילים, ובארבעת פרקי הקונצרט שלו
נשמרת יפה אירתם המיוחדת ללא טייה מר
עיון מרכזי. גרינצל אינו מתקשט בנצרות
זרות, ומידה יפה של צניעות מנצבת ביצירתו
רתו כולה. אולם השיחוף ההדדי בין הפסנתר
והתזמורת אינם ממש כמות הקולות דלה מדי
ברוך הפרקים מחמת צמצום מוגזם, הפריצות
ההרמוני של היצירה משתבר לרסיסי תצלילים
ליס חזקים, ואת מקום הנעימות תוקפים צרי
רופי ריטמוס קצרים חולפים כרמוזים. אבל
בעיקר יש למתוח בקורת על האווירה של
"אכזבת העולם" האופפת את היצירה, שמה
על מחבר בעל שאריות להתקרב אל עמו
וארצו כפי שעשו גדולי טובי המחברים הער
למים, ואין בזה משום "הלאמת" המוסיקה,
כפי שמתבטאים אנשי ההדעת. היכן קורטוב
של יהדות, של א"י, של התנ"ך ביצירתו של
מר גרינצל? ...

שמה אל זו הדרך? *Rene Bouc*
Tel 2-746 יריב אזרחי

7/1946 ?

הקונצרטו לפסנתר ותזמורת

מאת גרינצאל בוצע על ידי הקומפוזיטור
טור עצמו בקונצרט מיוחד. אחד השומרים
עם הביע לפני במלים חריפות את אי-שביעות
רצונו מהיצירה, "חסרת המלודיה". על הצד
האחר, להשתדל לשמוע שנית את הקונצרטו
כדי לבדוק את חות דעתו, ענה בסירוב מוחלט.
בסירוב זה יש לראות את הסיבה להתנגדותו של הקהל הרחב
למוסיקה חדישה. המסרב אינו מבין שגם
את בראהמס התחיל להבין רק מפני שאלו
צדו להקשיב ליצירותיו פעמים מספר. לו
בדרכי המסרב הלכנו, כי אז היינו נשארים
עד היום במסגרת יצירותיהם של באטהובן
וציקובסקי. רק הקשבה נוספת עשויה לקר
רוב יצירה חדשה לאורן השומע הרגיל.
היה זמן כאשר היתה התזמורת מזמינה
מספר חסידיים לחזרות, ובאלה היו מסבירים
את המבנה של היצירה החדשה. היתה
חזרה התזמורת להזמין לחזרות, אולם
הפעם נמצאו ידידים אשר הזמינו מספר
מלחינים לשמוע מפיו של הפסנתרן
הקומפוזיטור מלים אחדות על מבנה הקונצרטו.
אשר אין ספק ששעה קלה זו עזרה להבנת
היצירה.

הפרק הראשון בולט בריכוזו. אין בו
מלודיה. רק מוטיב בגבולות של טאקט אחד
משמש חומר לפדק כולו. אבל המר

טיב חודר לאורן בבהירות רבה. הודות
לריטמוס המענין שלו. התפתחות הפסק מבר
ססת על עליות וירידות של מוטיב יסודי
זה. ובטבעיות בה מתפתחים קווי העליה
הירידה צפונה ההצלחה של הפרק הראשון.
שון. — הפרק השני המסומן בתואר
"סקרצו", מהווה כעין "סאראטואו" מר
בילה. הרוח ההתחולית בפרק הצלילים
מובלסת על יד צירוף כלי התזמורת בחל
קים שונים של הטאקט. ההפסקות בנגינת
הכלים המלחים מבליטות ביתר שאת את
התנועה הבלתי פוסקת בפסנתר. — לסקר
צו יש "טריו". לדעתו, אין השם טריו
הולם את הקטע הזה. "טריו" מסבנים פרק
שקט ואטי יותר מהבא לפניו ולאחריו.
אבל הניגוד בין החלקים בסקרצו זה הוא
כה גדול שאין לדבר על טריו. כי אם
על חלק עצמאי. ועצמאות החלק הזה
היא כה גדולה, שהוא גוול הרבה מההשראה
פעה של הפרק השלישי, האטי.

שני הפרקים הראשונים עשו רושם טוב
מאוד. התיומר נאה, השימוש בחומר מוגר
בל מוטיב ענין. — לא כן שני הפרקים
האחרונים. בפרק השלישי, האטי, חסר
המומנט הלירי. לדעתו צריכים הקומפוזיטור
טורים המוותרים מתוך כרמה, על המלודיה,
להמנע מכתובת פרקים אטיים. באלה אי אפשר
בלי מלודיה. וסוף סוף אין זה הכי רחי
שבקונצרטו יהיה פרק אטי. אמנם זהו
חוק של המוסיקה הקלאסית: אבל פורצי
הגדר אינם נשמעים, כידוע, לחוקים, וטוב
עשו אם ימנעו מכתובת פרק אשר אינו
לפי רוחם. הקטע האטי בפרק השני דיו
כדי למלא את חובת ההבעה השקטה והשר
לזה. — בפרק האחרון לא תפסתי את הדי
סוד העממי המורגש בריטמוס. — ואולי
יש לשמוע עוד פעם את הפרק הזה. איני
משתייך אל אלה המתנגדים לחידוש כשר
הוא לעצמו, יסורים להכירו.

המבנה יוגד, הידוע כמבנה החידוש
במוסיקה, העביר את הקונצרטו בבטחון
ובעירנות רבה. הדות לו הובלטו נאה
המקומות המקוריים בתפקיד התזמורת
מנשה רבינא

MUSICAL DIARY

For a number of reasons, mostly unjustified, the "lied" is still the most neglected of all branches of music, therefore every attempt to popularize it is welcome. Miss Kristall, on Sunday at the Baerwald House, Jerusalem, though not up to her usual form and somewhat slow of tempo, gave a sound and sincere interpretation of almost the entire range of the lied, from Schubert, Schumann and Mendelssohn to Brahms and Wolf.

Miss Antonia Weiss, at a First Broadcast on Sunday, seems to be better suited to the microphone than to the concert hall, and her fine musicianship provided firm ground for songs by Stravinsky and Mahler. Her spontaneity was however, suppressed by her over-conscientious technique.

Munch's Enthusiasm

Charles Munch, who recently conducted at the Music Festival at Prague, in an interview granted to Jan Naek, (published in "Davar") spoke mostly of Palestine: "Since my stay in Palestine I have conducted in Paris and Vienna and I am now wrapped up in my work in Prague," he said, "but my mind is still in Palestine, so strong and vivid are the memories of the nine concerts, I gave there."

R. da C.

IN TEL AVIV

In his novel "Stine," Fontane speaks about the difference between "the miraculous mirror of fantasy and the window-glass of sober reality." Unintentionally he thus formulated the contrast between classical music and the new music which is already conventional today. This contrast was brought in Mr. Gruenthal's piano concerto, which was first performed on

Sunday. The miraculous mirror, belonging to Adagio cantilenas, is taking in the third movement and the trio of the second; but the main part of the Scherzo permits, through the window-glass, a pleasant view of grotesque pictures. The vivacious and pert finale gives a more positive impression than the first movement, in which "sober reality" is predominant. The pianist Gruenthal interpreted his own composition brilliantly and had a good helper in Mr. Singer.

P.R.

Gdynia attracted not only the

AMERICAN FUND

News

Issued by the AMERICAN FUND FOR PALESTINIAN INSTITUTIONS
1860 Broadway
New York 23, N. Y.

Vol. 3, No. 2

June, 1947

A ROSTER OF COMPOSERS

By DR. P. GRADNEWITZ

The latest edition of the "World of the Symphony," Palestine's 500-page Hebrew concert guide, lists thirty composers of symphonic music. The group is headed by Erich Walter Sternberg, whose work of variations, "The Twelve Tribes of Israel," the suite, "Joseph and his Brethren," and "Comedy Overture" have all been presented by the Philharmonic Orchestra.

P. Ben-Haim (Frankenburger) was awarded the Yoel Engel Prize of Tel-Aviv for his First Symphony, which was actually the first symphony to be played by the Orchestra. The Philharmonic has also performed his "In Memoriam" for violin and orchestra, his "Pan," a symphonic poem for soprano solo and orchestra, and his "Pastorale Variee," while his Second Symphony, completed a short time ago, is scheduled for early performance.

Karl Salomon, director of music at the Palestine Broadcasting Service, has written a delightful orchestral composition called "Four Greek Dances," with a "Hora Hellenica" as final movement. Joseph Kaminski, violin leader of the Philharmonic, and Oedoen Partos, viola leader, have both excelled in orchestral composition. Kaminski's most successful work so far is his witty "Concertino" for trumpet and orchestra. His "Comic Overture," "Ballad for Harp," and "Aliyah" variations have also been performed.

Partos' only orchestral work so far is "In Memoriam," with solo viola. Abraham Daus was the winner of the Orchestra's first competition, his winning work was the "Sea Gate," Overture to a Cantata, dedicated to the Tel-Aviv Harbor.

A prolific yet uneven writer is Marc Lavry; his most successful work has been a piano concerto, played by Pnina Salzman with the Palestine Philharmonic Orchestra as well as in Paris under Charles Münch. Composers of smaller orchestral compositions are M. Brod, S. Rosowsky, Y. Edel, S. Aharoni, I. Brandman, M. Rapaport, Y. Esrahi, B. Kobias, G. Grad, Y. Stutchowsky, H. Hurtig and Gorohov. Avisassaf Bernstein is a Haifa composer who has to his credit concertos for violin, piano, and cello; Verdina

JOSEPH GRUENTHAL, one of Jerusalem's musical composers

VERDINA SHLONSKY, Palestine's only woman composer

Shlonsky, sister of the well-known Hebrew poet, Abraham Shlonsky, has composed an interesting piano concerto and a symphony.

The younger generation of Palestine composers is headed by A. U. Boskovich, a singularly gifted symphonist whose best work so far is an original oboe concerto. His violin concerto won the Orchestra's Huberman Prize and his "Semitic Suite" was given Tel-Aviv's second Yoel Engel Prize. M. Mahler-Kalkstein was represented in this year's programs by his "Folk Symphony," which was also recorded for the sound track of the

Kline-Levin film, "House of My Father." He has also written a polyphonic suite and a concerto for strings and flute.

Jerusalem composers include Joseph Gruenthal and Heinrich Jacoby. The former performed his piano concerto with the orchestra and has now finished an interesting score entitled "Haggada," while the latter's "Seven Miniatures" was conducted by Molinari this season. His symphony had its premier last summer. Peter Gradnewitz has composed a serenade for violin and small orchestra and a "Symphony of Variations," as well as a "Suite of Ancient English Dances." The youngest composer so far performed by the Philharmonic is Robert Starer, who is 23. The work chosen was a "Fantasy for Strings." Other young composers are Moshe Lustig and J. H. Wohl.

Only symphonic composers have been listed here, while the many song writers and composers of chamber and piano music have remained unnamed. The catalog in itself is impressive, and impressive are a great number of the compositions specified. As it has been said in an exhaustive survey of music in modern Palestine—published in an American music quarterly—historians may find it premature to do so now, but the time may not be too far off when the textbooks of musical history will devote a special chapter to "Contemporary Music in the Land of Israel," just as they invariably carry in their opening pages a survey of the "Music of the Ancient Hebrews."

M. MAHLER-KALKSTEIN, composer of the "Folk Symphony," recently presented to American audiences

Neuer Kurier, Wien, 12. 4. 57

Neue Musik aus der neuen Heimat

Israel im Zyklus „Musik der Nationen“ / Großartige Interpreten

Zwei der vier Komponisten, die im Zyklus-konzert von Radio Wien „Musik der Nationen“ für die neue israelische Musik zeugten, beziehen sich in ihren Kompositionen ausdrücklich auf ihre neue Heimat: Paul Ben-Chaim schrieb eine Suite „From Israel“ und Alexander Ulrich Boscovitsch eine „Semitische Suite“. Orientalismen, melismatische Linien finden reichlich Verwendung in diesen Werken, doch besteht in der Beibehaltung unseres Instrumentariums und auch der abendländischen Harmonik die Gefahr, eine Musik zu produzieren, die in der Nähe exotischer Charakterstücke siedelt. Beide Komponisten sind dieser Gefahr nicht ganz entgangen, obwohl ihnen einige reizvolle Episoden gelungen sind.

Josef Tal und Menahem Avidom wurzeln

stärker in der europäischen Tradition. Tal setzt in seinem Klavierkonzert die Reihe der großen Virtuosenmusik in einer sehr persönlichen Abwandlung fort, Avidom lehnt sich in seiner ungewöhnlich empfindungsstarken IV. Symphonie unverkennbar an die russische oder slawische Symphonik an. Lola Granetman hat das Klavierkonzert großartig gespielt; wir möchten diese kraftvolle Pianistin bald noch in anderen Konzerten hören.

Unter der souveränen, außerordentlich intensiven Leitung von Georges Singer spielte das Große Rundfunkorchester ganz hervorragend; es hat wieder einmal bewiesen, daß es unter richtiger Führung ein prächtiger Klangkörper ist.

R. W.

96 Musik aus Jisrael im Radio Wien

Im Rahmen der öffentlichen Konzerte (Musik der Nationen) fand am 10. April 1957 im Grossen Sendesaal des Österreichischen Rundfunks-Radio Wien ein Konzert „Musik aus Jisrael“ statt. Das Konzert wurde über den UKW-Sender von Radio Wien übertragen. Das Bulletin der „Jisraelischen Kulturgemeinden Oesterreichs“ berichtet darüber:

Unter der Leitung von George Singer (Tel Aviv) spielte das Grosse Wiener Rundfunkorchester mit grossem Elan und zeigte, dass es unter richtiger Führung Bestes zu leisten vermag. Die Solistin Lola Granetman (Tel Aviv) spielte mit ausgezeichnete Technik und höchstem Empfinden, was besonders in den schwierigen Passagen von Josef Tal's Klavierkonzert zu hören war.

Jedes einzelne der dargebrachten Konzertstücke war von besonderer Eigenart und übte einen nachhaltigen Eindruck auf den Zuhörer aus. So war Paul Ben Chaim' Suite „From Israel“ leicht programmatisch, im herkömmlich europäischen Aufbau, sehr folkloristisch, wenngleich oft im Stil orientalischer Charakterstücke. Josef Tal's Klavierkonzert klang sehr europäisch, das Soloinstrument dem Orchester gegenüber klar herausgehoben.

Höhepunkt erst im Finale. Brillante Interpretation. Menahem Avidom: IV Symphonie war in kleineren Details recht interessant, erinnert an Ben Chaim, jedoch das Exotische besser als bei jenem verwendet und mehr mit eigenem befruchtet. Alexander Ulrich Boscovitch Semitische Suite bleibt antschieden das faszinierendste Stück des Abends. Rythmisch und melodisch in bewusster Primitivität gehalten, unter Anwendung einer äusserst verfeinerten Instrumentation im 6. Satz Verwendung von Vierteltönen.

96 Jacoby Symphony

PRESS comment has now reached us about Hanoeh Jacoby's Second Symphony, which was performed some time ago by Heinz Freudenthal in Bergen, Norway. It is highly complimentary about his passionate language and his solid mastery of form and orchestration. Another work of his pen, the "Capriccio Israelien," again under Heinz Freudenthal, was heard in Goteborg, Sweden, and got a good review.

At a public Radio Vienna concert, Georg Singer conducted a whole programme of Israel Composers (Ben-Haim's Suite, "From Israel," Boskovitz's "Semitic Suite," Avidom's "Symphony No. 4" and Tal's First Piano Concerto) recently. The reviews praised his enthusiastic conductorship and his inspiring control of and influence over the orchestra. The critics' opinion of the works offered is sympathetic, with some reservations, but all agree that Tal is by far the strongest personality.

Lola Granetman, who played the solo part in Tal's First Piano Concerto in this programme, received unanimous praise for her brilliant interpretation and her excellent technique. She also gave a piano recital in Berne recently and appeared over Radio Brussels and Geneva in Mozart's Concerto K. 450, giving other recitals on Swiss radio stations.

B.

Klänge aus Trauer und Frohsinn

Erstes Konzert des Berliner Radio-Symphonie-Orchesters mit Webern, Strauss und Einem

Die Auswahl von Webern-Stücken, mit der sich das Berliner Radio-Symphonie-Orchester in seinem ersten Konzert vorstellte, rückte das früheste Werk des Komponisten, die „Passacaglia“ op. 1, neben eine seiner spätesten Schöpfungen, neben die „Variationen für Orchester“ op. 30. Eine sehr instruktive Nebeneinanderstellung, Anfang und Ende einer stilistischen Wandlung veranschaulichend, dort noch Polyphonie und große Gestik unter dem Einfluß spätromantischer Überschwenglichkeit, hier äußerste Konzentration und Ökonomie im Sinne eines Systems des Aussparens, des Musik-Stenographierens. Am ansprechendsten aber klingen die „Sechs Stücke für Orchester“ op. 6. Um etwa am vierten davon — „Langsam, Marcia funebre“ — spontan Gefallen zu finden, bedarf es nicht erst des Umweges über eine Operation des Intellektes.

Das Organ darstellt, wenn es gilt, von der Liebe zu singen. Ausgezeichnet bewährte sich ferner das Berliner Rundfunkorchester, das, wandlungs- und anpassungsfähig, sich die verschiedenen Stil- und Spielarten virtuos zu eigen machte und in

Heinrich Hollreiser einen verständigen und kundigen Dirigenten hatte, der die Phasen seines Programms anschaulich nachbildete, subtil bei Webern, pathetisch bei Tal, mit innigem Ausdruck bei Strauss und mit glückhaftem Elan bei Einem wirkte.

Es folgt ein höchst interessantes Klavierkonzert von Josef Tal, der als Musikprofessor an der Universität in Jerusalem wirkt, ein Werk moderner Haltung und geistigen,